

Утвърдил:

Декан

Дата

СОФИЙСКИ УНИВЕРСИТЕТ "СВ. КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ"

Факултет: ...ФИЛОСОФСКИ.....

Специалност: (код и наименование)

--	--	--	--	--	--	--	--	--

Бакалавърска програма: ФИЛОСОФИЯ

--	--	--	--	--	--	--	--	--

УЧЕБНА ПРОГРАМА

Дисциплина:

--	--	--	--

ФИЛОСОФИЯ НА КУЛТУРАТА

Преподавател: Проф. Сергей Герджиков, д.ф.н.

Асистент: Сергей Герджиков

Учебна заетост	Форма	Хорариум
Аудиторна заетост	Лекции	30
	Семинарни упражнения	30
	Практически упражнения (хоспетиране)	
Обща аудиторна заетост		
Извънаудиторна заетост	Реферат	
	Доклад/Презентация	30
	Научно есе	
	Курсов учебен проект	
	Учебна екскурзия	
	Самостоятелна работа в библиотека или с ресурси	
Обща извънаудиторна заетост		60
ОБЩА ЗАЕТОСТ		120
Кредити аудиторна заетост		2
Кредити извънаудиторна заетост		2
ОБЩО ЕКСТ		4

№	Формиране на оценката по дисциплината ¹	% от оценката
1.	Workshops (информационно търсене и колективно обсъждане на доклади и реферати)	
2.	Участие в тематични дискусии в часовете	30%
3.	Демонстрационни занятия	
4.	Посещения на обекти	
5.	Портфолио	
6.	Тестова проверка	20%
7.	Решаване на казуси	
8.	Текуща самостоятелна работа /контролно	30%
9.		
10.		
11.		
12.	Изпит	20%

Анотация на учебната дисциплина:

Курсът е въведение в съвременните научни изследвания на културата. Философски поглед към науките за културата. Артефактите на *Homo sapiens*. Европейски традиции във Философия на културата и съвременната Културна антропология. Идентичност и връзки между световни култури в глобален план. Езици, писмености, културна относителност. Създаването на артефакти и обменът на информация със средства, различни от генетичния обмен, е едно кратко определение на културата. Човешките общности използват символни системи за комуникация. В антропологичната употреба терминът "култура" се отнася за всички практики в човешките общности, които включват артефакти: езици, култове, администрация и писмености, архитектура, пластика и живопис, занаяти и технологии, емпирично знание. Курсът е въведение в съвременните научни изследвания на културата.

Предварителни изисквания:

Няма специални предварителни изисквания.
Курсът е за студенти-бакалаври от I до IV курс.

Очаквани резултати:

Студентите се ориентират в съвременните науки за културите. Те разбират

¹ В зависимост от спецификата на учебната дисциплина и изискванията на преподавателя е възможно да се добавят необходимите форми, или да се премахнат ненужните.

разликата между спекулативното философстване за културата и науката за културата: *Културна антропология*.

Завършилите курса разбират релациите природа – култура в различни ракурси.

Студентите придобиват знания за световните цивилизации.

Учебно съдържание

№	Тема:	Хорариум
1.	<p>Природа – култура Артефактите – „разширен фенотип”. “Naturwissenschaft – Culturwissenschaft”. Хуманитарната идеология и митът за „класическото” (Йохан Винкелман, Георг Хегел, Фридрих Ницше, Мартин Хайдегер). Освалд Шпенглер. Западен етноцентризъм. „Дивачество, варварство и цивилизация” (Антично-гръцкото отношение към другите). Историята като хуманитарна идеология (Арнълд Тойнби). „Humanities” и “Science”. Разтваряне на опозицията „природа – култура”.</p>	2 + 2 (4 акад. часа)
2	<p>Културната антропология и емпиричните изследвания на културите Спекулативно философстване за културата и преднаучно разглеждане. Структурализъм, функционализъм. Емпирична научна антропология (Франц Боас). Човешка природа и етносфера. Континуалност на природа и култура. Големите открития на мъртви цивилизации и съвременната археология. Емпирични стандарти и техники. Лингвистика и антропология.</p>	4 акад. часа
3	<p>Праисторическо състояние на популациите на Хомо сапиенс Хомо сапиенс като вид – еволюция и биологична антропология. Лов и събиращество. Глобална експанзия на <i>Хомо сапиенс</i> – Африка – Азия – Европа – Америка. Култивиране на зърнени растения и одомашняване на животни – Китай, долините на р. Тигър и Ефрат („Плодородният полумесец”).</p>	4 акад. часа
4.	<p>Произход на цивилизацияТЕ Акад и Шумер като първи цивилизации. Архитектура, скулптура, поезия, писменост, градове, държави, династии. Култури в Северна и Южна Америка.</p>	4 акад. часа
5.	<p>Китайската цивилизация Най-ранни (археологически) култури. Следващи династии. Китайска писменост. Достижения. Специфики на далекоизточната менталност. Дао и Чан. Китайски тип експанзия, презокеански експедиции. Японската специфика: култура и антропология. Най-ранни археологически култури. Китайска писменост. Следващи династии. Достижения. Дао и Чан. Специфики на далекоизточната менталност. Китайски тип експанзия. Японската култура и антропология.</p>	4 акад. часа

6.	Египетската цивилизация Разкриване на Египет, египтология (Шамполион, Брестед, Масперо, археология). Възникване. „Хека” – специфика на египетското светоразбиране. Преддинастически период. Генезис на египетската цивилизация в Старото царство. Технологии. Архитектура. Пластика. Живопис. Занаяти. Литература. Митове. Емпирични и теоретични знания: космология и календари, медицина, математика. „Тайното знание”.	4 акад. часа
7.	Тракийска цивилизация Най-стари култури в нашите земи. Траките като популации (племена). Начини на живот (етнология). Емпирични знания, технологии. Култове и божества. Археология – храмове, гробници, мавзолеи, хероони, крепости). Пластика. Живопис. Дионис (Сабазий, Загрей)и Орфизъм. Връзки с Антична Гърция и Персия. Държавата на Одрисите. Севт „Безсмъртният”. Претопяване на траките и следи от културата им.	4 акад. часа
8.	Антична Гърция и елинизация Първи популации на гръцките острови. Крит и Минойската цивилизация. Дорийци и Микенска култура. Гръцки език и писменост. Египет, Финикия, Персия, Тракия – среда за гръцката цивилизация. Архитектура, пластика, поезия, философия, наука. Усвояване на чужди културни достижения: технологии, писменост, архитектура, пластика, литература, философия, наука. Митове. (Философия). Философска мисъл от Индия, Персия, Египет и Финикия. Елинизация на архитектурата, пластиката, живописата, художествените занаяти. Елинизация на технологиите. Заемки от тракийската култура. Божества, култове, обреди и циремонии („тайнства”, „мистерии”).	4 акад. часа
9.	Александрийската библиотека и школа Елинизация след Александър Велики. Александрийска библиотека. Александрийска школа в науката. Птолемей I, Мането, Евклид, астрономия, Гален, Архимед. Елинизация на Египетското наследство. Елинизация на тракийската култура и на Изтока. Календар и астрономия, Математика, Медицина, История. Божества (пантеон).	4 акад. часа
10.	Естествени езици и култури. Езикова относителност Езиков инстинкт. Езикови групи. Локален език. Езикова относителност – Боас, Сапир, Уорф. Съвременна емпирична лингвистика и антропология.	4 акад. часа
11.	Писмености Идеограми и фонограми. Вавилонска клиновидна писменост. Египетска смесена система. Китайска писменост. Прото-ханаанско писменост (проекция на фонографния аспект на египетската писмена система). Финикийска азбука. Гръцка азбука. Латиница. Кирилица. Други азбуки и глифни системи в Америка и Азия.	4 акад. часа
12.	Културна относителност Етноцентризъм. „Цивилизация – варварство”. Понятие за културна относителност. Дескриптивна относителност. Реална и виртуална относителност. Локална и глобална	4 акад. часа

относителност.

Конспект за изпит

№	Въпрос
1.	<p>Природа – култура Артефактите – „разширен фенотип”. “Naturwissenschaft – Culturwissenschaft” . Хуманитарната идеология и митът за „класическото” (Йохан Винкелман, Георг Хегел, Фридрих Ницше, Мартин Хайдегер). Освалд Шпенглер. Западен етноцентризъм. „Дивачество, варварство и цивилизация” (Антично-гръцкото отношение към другите). Историята като хуманитарна идеология (Арнълд Тойнби). „Humanities” и “Science”. Разтваряне на опозицията „природа – култура”.</p>
2	<p>Културната антропология и емпиричните изследвания на културите Спекулативно философстване за културата и преднаучно разглеждане. Структурализъм, функционализъм. Емпирична научна антропология (Франц Боас). Човешка природа и етносфера. Континуалност на природа и култура. Големите открития на мъртви цивилизации и съвременната археология. Емпирични стандарти и техники. Лингвистика и антропология.</p>
3	<p>Праисторическо състояние на популациите на Хомо сапиенс Хомо сапиенс като вид – еволюция и биологична антропология. Лов и събирачество. Глобална експанзия на <i>Хомо сапиенс</i> – Африка – Азия – Европа – Америка. Култивиране на зърнени растения и одомашняване на животни – Китай, долините на р. Тигър и Ефрат („Плодородният полумесец”).</p>
4.	<p>Произход на цивилизацияТЕ Акад и Шумер като първи цивилизации. Архитектура, скулптура, поезия, писменост, градове, държави, династии. Култури в Северна и Южна Америка.</p>
5.	<p>Китайската цивилизация Най-ранни (археологически) култури. Следващи династии. Китайска писменост. Достижения. Специфики на далекоизточната менталност. Дао и Чан. Китайски тип експанзия, презокеански експедиции. Японската специфика: култура и антропология. Най-ранни археологически култури. Китайска писменост. Следващи династии. Достижения. Дао и Чан. Специфики на далекоизточната менталност. Китайски тип експанзия. Японската култура и антропология.</p>
6.	<p>Египетската цивилизация Разкриване на Египет, египтология (Шамполион, Брестед, Масперо, археология). Възникване. „Хека” – специфика на египетското светоразбиране. Преддинастически период. Генезис на египетската цивилизация в Старото царство. Технологии. Архитектура. Пластика. Живопис. Занаяти. Литература. Митове. Емпирични и теоретични знания: космология и календари, медицина, математика. „Тайното знание”.</p>
7.	<p>Тракийска цивилизация Най-стари култури в нашите земи. Траките като популации (племена). Начини на живот (етнология). Емпирични знания, технологии. Култове и божества. Археология – храмове, гробници, мавзолеи, хероони, крепости). Пластика. Живопис. Дионис (Сабазий, Загрей)и Орфизъм. Връзки с Антична Гърция и Персия. Държавата на</p>

	Одрисите. Севт „Безсмъртният”. Претопяване на траките и следи от културата им.
8.	Антична Гърция и елинизация Първи популации на гръцките острови. Крит и Минойската цивилизация. Дорийци и Микенска култура. Гръцки език и писменост. Египет, Финикия, Персия, Тракия – среда за гръцката цивилизация. Архитектура, пластика, поезия, философия, наука. Усвояване на чужди културни достижения: технологии, писменост, архитектура, пластика, литература, философия, наука. Митове. (Философия). Философска мисъл от Индия, Персия, Египет и Финикия. Елинизация на архитектурата, пластиката, живописата, художествените занаяти. Елинизация на технологиите. Заемки от тракийската култура. Божества, култове, обреди и церемонии („тайнства”, „мистерии”).
9.	Александрийската библиотека и школа Елинизация след Александър Велики. Александрийска библиотека. Александрийска школа в науката. Птолемей I, Мането, Евклид, астрономия, Гален, Архимед. Елинизация на Египетското наследство. Елинизация на тракийската култура и на Изтока. Календар и астрономия, Математика, Медицина, История. Божества (пантеон).
10.	Естествени езици и култури. Езикова относителност Езиков инстинкт. Езикови групи. Локален език. Езикова относителност – Боас, Сапир, Уорф. Съвременна емпирична лингвистика и антропология.
11.	Писмености Идеограми и фонограми. Вавилонска клиновидна писменост. Египетска смесена система. Китайска писменост. Прото-ханаанско писменост (проекция на фонографния аспект на египетската писмена система). Финикийска азбука. Гръцка азбука. Латиница. Кирилица. Други азбуки и глифни системи в Америка и Азия.
12.	Културна относителност Етноцентризъм. „Цивилизация – варварство”. Понятие за културна относителност. Дескриптивна относителност. Реална и виртуална относителност. Локална и глобална относителност.

Библиография

Основна литература

- Ричли Крейпо. *Културна антропология*. София: Лик, 2000
- Франц Боас. Franz Boas. *Anthropology and Modern Life*. “Nortton & Co.”. New York, 1928
- Benjamin Whorf. *Language, Thought, and Reality* (Selected writings). “MIT”. Cambridge, 1956.
- Рут Бенедикт. Ruth Benedict (1934). *Patterns of Culture*. Routledge & Kegan Paul Ltd. *A Companion to Linguistic Anthropology*. Ed. by Alessandro Duranti Blackwell Publishing, 2004
- Идеи в културологията*. Т. 1. (Д. Гинев, И. Стефанов – съставители). София: УИ „Св. Кл. Охридски”, 1990
- Идеи в културологията*. Т. 2. (Д. Гинев, И. Стефанов – съставители). София: УИ „Св. Кл. Охридски”, 1993
- Димитри Гинев. *Homo Culturalis. Идеи в културологията* - том 3. София: УИ „Св. Кл. Охридски”, 1998
- Джаред Даймънд. *Пушки, вируси и стомана*. (Защо хората от различните континенти имат различна история и съдба) Jared Diamond, 2005, 2003, 1997. София: „Изток-Запад”, 2006

Джаред Даймънд. *Коласът* (Човешките общества между успеха и провала). София: Изток-Запад, 2007

Сергей Герджиков. *Философия на относителността*. УИ „Св. Кл. Охридски”, 2008

Сергей Герджиков. *Формата на човешкия свят*. Изток-Запад, 2010

Сергей Герджиков. *Светуване*. София: Изток-Запад, 2010

Дата: 5.01.2015

Съставил:

(Проф. Сергей Герджиков, д.ф.н.)